

AVRUPA TOPLULUĞU'NU KURAN ANTLAŐMA'NIN
81(1). MADDESİNE GÖRE
REKABETİ ÖLÇÜLEBİLİR ŞEKİLDE KISITLAMAYAN
TALİ ÖNEMİ HAİZ
ANLAŞMALARA İLİŞKİN KOMİSYON TEBLİĞİ
(de minimis*)
(2001/C 368/07)
(EEA bağlantılı metin)

Çeviren: Ar. Gör. Özlem KARAMAN COŐGUN**

I

1. Avrupa Topluluğu'nu Kuran AntlaŐmanın 81(1). maddesi, üye devletler arasındaki ticareti etkileyen ve amaç ya da etki olarak ortak pazarda rekabetin önlenmesi, kısıtlanması ve zedelenmesi sonucunu doğuracak anlaşmaları yasaklamaktadır. Avrupa Topluluğu Adalet Mahkemesi, bu hükmün anlaşmanın topluluk içi ticaret veya rekabet üzerindeki etkisinin sezilebilir olmadığı durumlarda tatbik edilemeyeceėini¹ açıklık getirmiŐtir.
2. İşbu Tebliğ'de Komisyon pazar payları eŐiklerinin yardımı ile neyin AT AntlaŐması'nın 81. maddesine göre sezilebilir bir kısıtlama olduğunu nicelemektedir. Sezilebilirliğin bu olumsuz tanımı, işbu Tebliğde düzenlenen eşikleri aŐan teşebbüsler arasındaki anlaşmaların rekabeti sezilebilir Şekilde kısıtladığını ima etmemektedir.

Bu gibi anlaşmalar yine de rekabet üzerinde göz ardı edilebilir etkiye sahip olabilir ve bu nedenle madde 81(1) tarafından yasaklanmayabilir¹.

* İşbu Tebliğ, OJ C 372, 9.12.1997'de yayınlanan Tali Önemi Haiz Anlaşmalara İlişkin Tebliğ'in yerini almaktadır.

** Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı AraŐtırma Görevlisi.

¹ Bakınız, örneğin Adalet Mahkemesi'nin C-215/96 and C-216/96 Bagnasco (Carlos) v Banca Popolare di Novara and Casa di Risparmio di Genova e Imperia (1999) ECR I-135, points 34-35 ortak davalarındaki kararı. Bu tebliğ ayrıca OJ C 3, 6.1.2001 OJ C 3, 6.1.2001 sayılı 'AT AntlaŐması'nın 81. Maddesinin Yatay İşbirliği Anlaşmalarına Uygulanabilirliğine İlişkin Kılavuz' adlı Komisyon Tebliği'nin özellikle 17 ila 31. maddeler ve OJ C 291, 13.10.2000 Sayılı 'Dikey Kısıtlamalara İlişkin Kılavuz' adlı Komisyon Tebliği'nin, özellikle 5-20 maddelerde ifade edildiği Şekilde 81(1) maddenin değerlendirilmesine ilişkin prensiplere halel getirmemektedir.

3. Anlaşmalar ayrıca üye devletler arasındaki ticareti sezilebilir ölçüde etkileyebilecek nitelikte olmamaları sebebi ile m. 81(1) kapsamına girmeyebilir. İşbu Tebliğ bu konu ile ilgilenmemektedir. Neyin ticaret üzerinde ölçülemeyecek etki yarattığını nicelemez. Bununla beraber, 96/280/EC No'lu Komisyon Tavsiyesi'nin² Ekinde tanımlanan küçük ve orta ölçekli teşebbüsler arasındaki anlaşmaların nadiyen üye devletler arasındaki ticareti etkileyecek nitelikte olduğu kabul edilmektedir. Bu tavsiyede küçük ve orta ölçekli teşebbüsler, 250'den daha az çalışanı olan ve ayrıca ya 40 Milyon Euro'yu aşmayan yıllık cirosu veya toplamı 27 Milyon Euro'yu aşmayan yıllık bilançosu bulunan teşebbüsler olarak tanımlanmaktadır.
4. Bu Tebliğ kapsamında bulunan durumlarda Komisyon başvuru üzerine ya da kendi inisiyatifi ile soruşturma başlatmayacaktır. Teşebbüslerin iyi niyetle bir anlaşmanın bu Tebliğ kapsamında kaldığını varsaymaları durumunda, Komisyon para cezası tatbik etmeyecektir. Kendileri için bağlayıcı olmasa da bu Tebliğ ayrıca üye devletlerin mahkemelerine ve yetkili makamlarına 81. maddenin tatbiki konusunda rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.
5. Bu Tebliğ, ayrıca teşebbüs birliklerinin kararlarına ve uyumlu eylemlere de tatbik edilecektir.
6. Bu Tebliğ, Avrupa Adalet Mahkemesi veya Avrupa Toplulukları İlk Derece Mahkemeleri tarafından 81. madde ile ilgili yapılacak yorumlara halel getirmeyecektir.

II

7. Komisyon, üye devletler arasındaki ticareti etkileyen teşebbüsler arasındaki anlaşmaların, üye devletler arasındaki ticareti 81(1). Madde anlamında ölçülebilir şekilde etkilemediği görüşünü taşımaktadır:
  - (a) Anlaşmanın ilgili pazarda fiilen veya potansiyel olarak birbirine rakip olan³ teşebbüsler arasında akdedilmesi halinde (rakipler

² OJ L 107, 30.4.1996, p. 4. Bu tavsiye yeniden gözden geçirilecektir. Yıllık ciro eşliğinin 40 Milyon Euro'dan 50 Milyon Euro'ya, bilanço toplamı eşliğinin ise 27 Milyon Euro'dan 43 Milyon Euro'ya çıkartılması öngörülmektedir.

³ Neyin fiili veya potansiyel rakip olduğu konusunda OJ C 3, 6.1.2001, sayılı 'Yatay İşbirliği Anlaşmalarının Uygulanabilirliğine İlişkin Kılavuz' adlı Komisyon Tebliği paragraf 9'a bakınız. Bir Şirket eğer aynı ilgili pazarda faal ise veya bir anlaşmanın mevcut olmaması durumunda üretimi ilgili ürünlere dönüştürebilecek ve ilgili fiyatlarda küçük ve sürekli artış karşılık olarak bunları kayda değer ilave maliyet veya risklere düşür olmaksızın pazarlayabilecekse (Ani tedarik-yan ikame edebilirlik) fiili rakip olarak kabul edilir. Bir Şirketin herhangi bir anlaşma olmamak kaydı ile ilgili fiyatlarda küçük ve devamlı artışlar karşılığında ilgili pazara girebilmek için gerekli ilave yatırımları veya diğer gerekli değişirme masraflarını üstlenmesinin muhtemel olduğuna dair delillerin mevcut olması durumunda bir şirket potansiyel bir rakip olarak kabul edilir.

arasındaki anlaşmalar), eğer anlaşmanın taraflarının anlaşma ile etkilenen ilgili pazardaki toplam pazar payları % 10'u aşmıyorsa veya

- (b) Anlaşmanın anlaşma ile etkilenen herhangi bir ilgili pazarda fiilen veya potansiyel olarak birbirine rakip olmayan teşebbüsler arasında akdedilmesi durumunda (rakip olmayanlar arasındaki anlaşmalar), eğer anlaşmanın taraflarının her birinin anlaşma ile etkilenen ilgili pazardaki pazar payı % 15'i aşmıyorsa,

Anlaşmanın rakipler veya rakip olmayanlar arasında anlaşma olarak sınıflandırılmasının zor olduğu durumlarda % 10'luk eşik tatbik edilecektir.

8. İlgili bir pazarda rekabetin farklı distribütörler veya sağlayıcılar tarafından akdedilen mal veya hizmetlerin satışına ilişkin sözleşmelerin kümülatif etkileri sonucunda kısıtlandığı durumda, (pazarda benzer etkilere sahip paralel anlaşmalar ağının kümülatif kısıtlama etkisi) 7. maddede yer alan pazar payı eşiği hem rakipler hem de rakip olmayanlar arasındaki anlaşmalar bakımından % 5'e düşürülmektedir. % 5'i aşmayan pazar payına sahip olan bireysel tedarikçiler ve distribütörlerin, genellikle kümülatif kısıtlayıcı etkiye kayda değer bir şekilde katkı yapmadıkları kabul edilir⁴. İlgili pazarın % 30'undan azının aynı etkiye sahip paralel anlaşmalar ağı ile kapsamı durumunda kümülatif kısıtlayıcı etkinin mevcut olması muhtemel değildir.
9. Komisyon ayrıca madde 7 ve 8'de belirlenen iki yıl üst üste sırasıyla % 10, % 15 ve % 5'lik pazar paylarının eşiklerini yüzde 2'den daha fazla aşmadığı durumlarda anlaşmaların rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olmadığı görüşündedir.
10. Pazar payını hesaplamak için ilgili pazarı tespit etmek zorunludur. Bu ilgili ürün pazarı ve ilgili coğrafi pazarı ihtiva eder. İlgili pazarı tanımlarken, Topluluk Rekabet Hukukunun amaçları bakımından ilgili pazarın tanımına ilişkin tebliğe⁵ yollama yapılmalıdır. Pazar payları, satış değerleri verileri veya uygun olduğu takdirde alım değeri verilerine dayalı olarak belirlenecektir. Eğer değer verileri temin edilemiyorsa, hacim verileri de dahil olmak üzere diğer güvenilir pazar bilgilerine dayalı tahminler kullanılabilir.

⁴ Bakınız ayrıca OJ C 291, 13.10.2000 Sayılı 'Dikey Kısıtlamalara İlişkin Kılavuz' adlı Komisyon Tebliği özellikle 73, 142, 143 ve 189 paragraflar. Dikey kısıtlamalara ilişkin kılavuzda belirli kısıtlamalarla ilgili olarak yalnızca bütün pazara değil ayrıca belirli bir tedarikçi veya alıcının bağlanmış pazar payına da atıf yapılmakta, bu tebliğde tüm pazar payı eşikleri toplam pazar paylarına yollama yapmaktadır.

⁵ OJ C 372, 9.12.1997, p. 5.

11.7, 8 ve 9. maddeler aşağıdaki hard core kısıtlamaları ihtiva eden anlaşmalara tatbik edilmez.

- (1) 7. maddede tanımlandığı şekilde rakipler arasındaki anlaşmalarla ilgili olarak, doğrudan veya dolaylı bir şekilde tarafların kontrolündeki diğer etkenlerden izole edilmiş veya onlarla birlikte amaç olarak⁶:
  - (a) Ürünleri üçüncü şahıslara satarken satış fiyatlarının belirlenmesi;
  - (b) Arz veya satışların sınırlandırılması;
  - (c) Pazarların veya müşterilerin tahsisi,
- (2) 7. maddede tanımlandığı şekilde rakip olmayanlar arasındaki anlaşmalarla ilgili olarak doğrudan veya dolaylı olarak tarafların kontrolü altındaki diğer etkenlerden izole edilmiş veya onlarla birlikte amaç olarak,
  - (a) Taraflardan herhangi birinin baskısı veya teşvikleri sonucunda sabit fiyata dönüşmemek kaydı ile tedarikçinin azami satış fiyatı empoze etmesi veya satış fiyatını tavsiye etmesi imkânına hâlel gelmeksizin alıcının kendi satış fiyatını belirleme imkânının kısıtlanması,
  - (b) Aşağıda yer alan ve hard core olmayan kısıtlamalar haricinde alıcının sözleşme konusu malları veya hizmetleri satacağı bölgenin veya müşterilerin kısıtlanması:
    - Kısıtlamanın alıcının müşterilerinin satışlarını yasaklamadığı tedarikçi tarafından muhafaza edilen veya başka bir alıcıya tahsis edilen münhasır bir bölgeye veya münhasır bir müşteri grubuna aktif satışların yasaklanması,
    - Ticaretin toptancı seviyesinde faaliyet gösteren bir alıcının nihai tüketicilere satışının yasaklanması,
    - Seçici dağıtım sistemi üyelerinin yetkilendirilmemiş distribütörlere satışının yasaklanması ve
    - Alıcının bütünleştirilmek amacı ile sağlanmış olan parçaları tedarikçi tarafından üretilen ürünlerle aynı tipteki ürünleri üretmek için kullanacak olan müşterilere satması serbestisinin kısıtlanması,

⁶ 2658/2000 sayılı Komisyon Tüzüğü'nün 5. maddesinin 2. paragrafında ve (EC) No 2659/2000 sayılı Komisyon Tüzüğü'nün 5. maddesinin 2. paragrafında tanımlandığı şekilde ortak dağıtım olsun ya da olmasın, ortak üretim durumları halleri saklı kalmak kaydı ile OJ L 304, 5.12.2000, sırasıyla pp. 3 ve 7.

- (c) Bir sistem üyesinin yetkilendirilmemiş ticaret merkezi dışında faaliyet göstermesinin yasaklanması imkanı saklı kalmak kaydı ile ticaretin perakende seviyesinde faaliyet gösteren bir seçici dağıtım sistemi üyesinin nihai tüketicilere aktif veya pasif satışının kısıtlanması,
- (d) Ticaretin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren distribütörler de dahil olmak üzere, seçici dağıtım sistemindeki distribütörler arasında çapraz tedariklerin kısıtlanması
- (e) Parçaların bir tedarikçisi ile bu parçaları birleştiren alıcı arasında kararlaştırılan ve tedarikçinin bu parçaları nihai tüketicilere veya alıcı tarafından ürün veya hizmetlerin tamiri konusunda yetkilendirilmeyen tamircilere veya diğer servis sağlayıcılarına yedek parça olarak satmasını engelleyen kısıtlama.
- (3) Rakiplerin anlaşmanın amacı bakımından üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösterdiği 7. maddede tanımlandığı şekilde rakipler arasındaki anlaşmalarla ilgili olarak, (1) ve (2). paragraflarda sıralanan hardcore kısıtlamalardan herhangi biri.
12. (1) İşbu Tebliğ'in amacı bakımından 'teşebbüs', 'anlaşmanın tarafı', 'dağıtıcı', 'tedarikçi' ve 'alıcı' terimleri onların bağlantılı teşebbüslerini de ihtiva edecektir.
- (2) 'Bağlantılı teşebbüsler'
- (a) Anlaşmanın bir tarafı olan teşebbüste doğrudan veya dolaylı olarak
- oy haklarının yarısından fazlasına sahip olan veya
  - denetim kurulu, yönetim kurulu veya teşebbüsü hukuken temsil eden organların yarısından fazlasını tayin etme hakkına sahip olan veya
  - teşebbüsün işlerini yönetme hakkına sahip olan teşebbüsler.
- (b) Anlaşmanın bir tarafı üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak (a)'da sıralanan hak veya yetkilere sahip olan teşebbüsler,
- (c) (b)'de belirtilen teşebbüslerde doğrudan veya dolaylı olarak (a)'da sıralanan hak ve yetkilere sahip olan teşebbüsler,
- (d) Anlaşmanın bir tarafının (a), (b) veya (c)'de bahsedilen teşebbüslerden biri veya daha fazlası ile birlikte veya bu teşebbüslerden iki veya daha fazlasının ortaklaşa olarak (a)'da sıralanan hak ve yetkilere sahip olduğu teşebbüsler

(e) (a)'da sıralanan hak veya yetkilerin ortaklaşa olarak,

- anlaşmanın tarafları veya onların (a) ile (d)'de bahsedilen bağlantılı ortaklıkları tarafından veya
- anlaşmanın taraflarından biri veya daha fazlası ya da onların (a) ile (d)'de bahsedilen bağlantılı teşebbüslerinin bir veya daha fazlası tarafından elinde bulundurulan teşebbüsler.

(3) 2(e) paragrafının amacı bakımından bu ortaklaşa kontrol edilen teşebbüslerin elinde bulunan pazar payı 2(a)'da sıralanan hak ve yetkilere sahip olan her bir teşebbüs için eşit olarak bölünecektir.